

عربی یازدهم

گرت عیب جوئی بود در سرشت
بینی ز طاووس جز پای زشت

الذُّرْسُ الْأَوَّلُ

﴿... يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا

مِنَ الظَّنِّ ...﴾ الْحُجُرَات: ١٢

ای کسانی که ایمان آورده اید، از بسیاری از گمان‌ها پرهیزید.

تهیه و تدوین

مهندس حسین خلیلی

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ آي كسانی که ایمان آورده‌اید، نباید قومی قوم دیگر را مسخره کند، شاید آنها بهتر از مسخره کنندگان باشند؛ و نباید زنانی

نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ زان دیگر را مسخره کنند، شاید آنها بهتر از مسخره‌کنندگان باشند و از یکدیگر عیب نگیرید و به یکدیگر القاب زشت ندهید

الْإِسْمِ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ * يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا چه ناپسند است آلوده شدن به گناه پس از ایمان و کسی که توبه نکند ستمگر است، ای کسانی که ایمان آوردید

اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم از شک کردن بسیار بپرهیزید همانا بعضی از شک‌ها گناه است، جاسوسی نکنید، و بعضی از شما غیبت

بَعْضًا أَيْحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ بَعْضِي دِیْگَر را نکنید، آیا کسی از شما دوست دارد گوشت برادر مرده‌ی خودش را بخورد، شما آن را زشت پنداشتید پس تقوای الهی پیشه کنید، همانا خداوند

﴿تَوَابٌ رَّحِيمٌ﴾ الْحُجُرَات: ۱۱ و ۱۲
توبه‌پذیر مهربان است

قَدْ يَكُونُ بَيْنَ النَّاسِ مَنْ هُوَ أَحْسَنُ مِنَّا، فَعَلَيْنَا أَنْ نَتَّبِعَ عَنِ الْعُجْبِ وَ أَنْ لَا نَذْكَرُ عُيُوبَ گاهی در میان مردم کسی هست که بهتر از ما است، پس بر ما واجب است که از خودپسندی دوری کنیم و عیبهای دیگران را نگوئیم

الْآخَرِينَ بِكَلَامٍ خَفِيٍّ أَوْ بِإِشَارَةٍ. فَقَدْ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «أَكْبَرُ الْعُيُوبِ أَنْ تَعِيبَ بطور پنهانی یا با اشاره، امیرالمومنین علی (ع) گفته است: "بزرگترین زشتی این است که برای دیگران زشت بپنداری
ما فيك مثله».

چیزی را که در خودت هست.

تَنْصَحُنَا الْآيَةُ الْأُولَىٰ وَ تَقُولُ: لَا تَعِيبُوا الْآخَرِينَ. وَ لَا تَلْقَبُوهُمْ بِالْأَلْقَابِ يَكْرَهُوْنَهَا. بِئْسَ

آیه اول ما را نصیحت می‌کند و می‌گوید: "عیب‌جویی دیگران را نکنید و به آنان لقب‌هایی ندهید که از آن بدشان می‌آید. چه بد است

تماس با مهندس خلیلی

+98-910-930-1019

الْعَمَلُ الْفُسُوقُ! وَ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَهُوَ مِنَ الظَّالِمِينَ.
انجام گناه و کسی که این کار را انجام دهد از ستمگران است.

إِذَنْ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ:

پس خداوند تعالی در این دو آیه، حرام کرده است

■ **الِاسْتِهْزَاءَ بِالْآخَرِينَ، وَ تَسْمِيَتَهُمْ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ.**

مسخره کردن دیگران و نامگذاری آنان به نامهای زشت

■ **سَوْءَ الظَّنِّ، وَ هُوَ اتِّهَامُ شَخْصٍ لِشَخْصٍ آخَرَ بِدُونِ دَلِيلٍ مَنْطِقِيٍّ.**

بدگمانی که همان اتهام زدن کسی به شخص دیگر بدون دلیل منطقی است

■ **التَّجَسُّسَ، وَ هُوَ مُحَاوَلَةُ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ النَّاسِ لِفُضْحِهِمْ وَ هُوَ مِنْ كِبَائِرِ الذُّنُوبِ**

جاسوسی کردن که تلاشی زشت برای یافتن اسرار مردم برای رسوا کردن آنهاست، که از

بزرگترین گناهان

فِي مَكْتَبِنَا وَ مِنَ الْأَخْلَاقِ السَّيِّئَةِ.

در دین ما و اخلاق زشتی است

■ **وَ الْغَيْبَةَ، وَ هِيَ مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ.**

و غیبت کردن، که از مهمترین عوامل قطع ارتباط مردم - با یکدیگر- است

سَمَى بَعْضُ الْمُفَسِّرِينَ سُورَةَ الْحُجْرَاتِ الَّتِي جَاءَتْ فِيهَا هَاتَانِ الْآيَتَانِ بِسُورَةِ الْأَخْلَاقِ.

بعضی از مفسرین سوره حجرات را که این دو آیه در آن آمده است، به نام سورهی اخلاق

نامگذاری کردند.

x ✓

عَيْنِ الصَّحِيحِ وَ الْخَطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ.

..... x

۱- سَمَى بَعْضُ الْمُفَسِّرِينَ سُورَةَ الْحُجْرَاتِ بِعُرْسِ الْقُرْآنِ.

..... x

۲- حَرَّمَ اللَّهُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ الْاسْتِهْزَاءَ وَالْغَيْبَةَ فَقَطُّ.

..... x

۳- الْغَيْبَةُ هِيَ أَنْ تَذْكَرَ أَخَاكَ وَ أُخْتَكَ بِمَا يَكْرَهُانِ.

..... ✓

۴- إِنَّ اللَّهَ يَنْهَى النَّاسَ عَنِ السُّخْرِيَّةِ مِنَ الْآخَرِينَ.

..... x

۵- السَّعْيُ لِمَعْرِفَةِ أَسْرَارِ الْآخَرِينَ أَمْرٌ جَمِيلٌ.

تماس با مهندس خلیلی

+98-910-930-1019

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ صَعِّ خَطًّا تَحْتَ اسْمِ التَّفْضِيلِ.

۱ أَعْلَمُ النَّاسِ، مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

..... داناترین مردم کسی است که علم دیگران را به علم خودش اضافه کند

۲ أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

..... محبوبترین بنده خدا نزد او، سودمندترین شان برای دیگر بندگان است

۳ أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

..... برترین کارها، کسب روزی حلال است

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ.

۱ ﴿... رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ الْمُؤْمِنُونَ: ۱۰۹

..... پرورد گارا، ایمان آوردیم، پس برای ما بیامرز و ما را ببخش، که تو بهترین بخشاینده هستی

۲ خَيْرُ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَىٰ إِلَيْكُمْ غُيُوبَكُمْ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

..... بهترین برادر شما کسی است که عیبهای شما را به شما هدیه کرد

۳ ﴿لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾ الْقَدْر: ۳

تماس با مهندس خلیلی

+98-910-930-1019

..... شب قدر بهتر از هزار ماه است

۴ مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

..... کسی که شهوتش بر عقلش چیره شد، او بدتر از چهارپایان است

۵ شَرُّ النَّاسِ ذُو الْوَجْهَيْنِ.

..... بدترین مردم، فرد دورو است

اِخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْآيَاتِ وَالْعِبَارَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْمَكَانِ وَاسْمَ التَّفْضِيلِ.

۱ ﴿... وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ...﴾

الْخُل: ۱۲۵

..... با آنها به بهترین شکل بحث کن همانا پرورد گار تو به کسی که از راهش گمراه شد آگاه تر است

۲ ﴿وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى﴾ الْأَعْلَى: ۱۷

..... و - جهان - آخرت بهتر و پایدارتر است

۳ كَانَتْ مَكْتَبَتُهُ «جندی سابور» في خوزستان أكبر مكتبة في العالم القديم.

..... کتابخانه جندی شاپور در استان خوزستان بزرگترین کتابخانه دنیای قدیم بوده است

التمرين الأول: أي كلمة من كلمات معجم الدرس تناسب التوضيحات التالية؟

- ١- جعله حراماً: ..... الإستهزاء
- ٢- الذي ليس حياً: ..... ميت
- ٣- الذنوب الكبيرة: ..... كبائر
- ٤- الذي يقبل التوبة عن عباده: ..... ثواب
- ٥- تسمية الآخرين بالأسماء القبيحة: ..... تناثر بالقاب
- ٦- ذكر ما لا يرضى به الآخرون في غيابهم: ..... إغتاب

التمرين الثاني: ترجم هذه الأحاديث النبوية، ثم عين المطلوب منك.

- ١- حُسْنُ الْخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ. (الْمُبْتَدَأُ وَ الْخَبَرُ)
- ..... خوبي اخلاق، نيمي از دين است.
- ٢- مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ. (الْمَفْعُولُ)
- ..... کسی که اخلاقش بد باشد، خودش را عذاب دهد.
- ٣- إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ. (الْفِعْلُ الْمَاضِي الْمَجْهُولُ وَ الْمَفْعُولُ)
- ..... من مبعوث شدم تا خصلتهای پسندیده اخلاق را کامل کنم.
- ٤- اللَّهُمَّ كَمَا حَسَّنْتَ خَلْقِي، فَحَسِّنْ خُلُقِي. (الْفِعْلُ الْمَاضِي وَ فِعْلُ الْأَمْرِ)
- ..... خدایا همانگونه که خلقتم را نیکو گردانیدی، اخلاقم را نیز نیکو گردان.
- ٥- لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلُ فِي الْمِيزَانِ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ. (اسْمُ التَّفْضِيلِ وَ الْجَارُ وَ الْمَجْرورُ)
- ..... چیزی در ترازوی اعمال سنگین تر از خوش اخلاقی نیست.

١- ساء: بد شد ٢- عَذَّبَ: عذاب داد ٣- لِأَتَمِّمَ: تا کامل کنم ٤- حَسَّنْتَ: نیکو گردانیدی ٥- مِيزَانُ: ترازو (ترازوی اعمال)

الْتَمْرِينُ الثَّالِثُ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ وَالْمَصَادِرَ التَّالِيَةَ.

الْمَاضِي	الْمُضَارِعُ وَ الْمُسْتَقْبَلُ	الْأَمْرُ وَالنَّهْيُ	الْمَصْدَرُ
قَدْ أَحْسَنَ: ..... نیکی کرده است	يُحْسِنُ: نیکی می کند	أَحْسِنُ: ..نیکی کن..	إِحْسَان: نیکی کردن
إِقْتَرَبَ: نزدیک شد	يَقْتَرِبُونَ: ..... نزدیک میشوند	لا تَقْتَرِبُوا: ..... نزدیک نشوید	إِقْتِرَاب: نزدیک شدن
انْكَسَرَ: ..... شکسته شد	سَيَنْكَسِرُ: ..... شکسته خواهد شد	لا تَنْكَسِرُ: شکسته نشو	انْكَسَار: شکسته شدن
إِسْتَعْفَرَ: آمرزش خواست	يَسْتَعْفِرُ: ..... آمرزش میخواهد	إِسْتَعْفِرْ: آمرزش بخواه	إِسْتِغْفَار: ..... آمرزش خواستن
ما سَافَرْتُ: سفر نکردم	لا يُسَافِرُ: ..... سفر نمیکند	لا تُسَافِرْ: ..... سفر نکن	مُسَافَرَة: سفر کردن
تَعَلَّمَ: ..... یاد گرفت	يَتَعَلَّمَانِ: یاد می گیرند	تَعَلَّمْ: ..... یاد بگیر	تَعَلُّم: یاد گرفتن
تَبَادَلْتُمْ: ..... عوض کردید	تَتَبَادَلُونَ: ..... عوض میکنید	لا تَتَبَادَلُوا: عوض نکنید	تَبَادُل: عوض کردن
قَدْ عَلَّمَ: آموزش داده است	سَوْفَ يُعَلِّمُ: ..... آموزش خواهد داد	عَلِّمْ: ..یاد بده..	تَعْلِيم: آموزش دادن

الْتَمْرِينُ الرَّابِعُ: اُكْتُبِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةَ التَّالِيَةَ كَالْمِثَالِ:

۱- عَشْرَةٌ زَائِدٌ أَرْبَعَةٌ يُسَاوِي أَرْبَعَةَ عَشَرَ. $10 + 4 = 14$

۲- مِئَةٌ تَقْسِيمٌ عَلَى اثْنَيْنِ يُسَاوِي خَمْسِينَ. $100 / 20 = 5$

۳- ثَمَانِيَةٌ فِي ثَلَاثَةٍ يُسَاوِي أَرْبَعَةً وَ عِشْرِينَ. $3 * 8 = 24$

۴- سِتَّةٌ وَ سَبْعُونَ نَاقِصٌ أَحَدَ عَشَرَ يُسَاوِي خَمْسَةً وَ سِتِّينَ. $76 - 11 = 65$

تماس با مهندس خلیلی

+98-910-930-1019

- ۱- ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ الفتح: ۲۶
مفعول مجرور به حرف جر
خداوند آرامش خود را بر فرستاده ی خود و بر مومنین نازل کرد
- ۲- ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة: ۲۸۶
فاعل مفعول
خداوند بر هیچ کسی تکلیف نمیکند مگر به اندازه ی توانش
- ۳- أَلْسُكُوتُ دَهَبٌ وَ الْكَلَامُ خَيْرٌ فِضَّةٌ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
مبتدا خبر
سکوت طلاست و سخن نقره است

- ۴- أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
مبتدا مضاف الیه خبر
مجرور به حرف جر
محبوبترین بندگان خدا نزد او، سودمندترین آنها برای بندگان خدا هستند
- ۵- عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ
مبتدا خبر
مجرور به حرف جر
دشمنی عاقل بهتر از دوستی نادان است

الْتَمْرِينُ السَّادِسُ: تَرْجِمِ التَّرَاكِيِبَ وَالْجُمَلِ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْفَاعِلِ، وَاسْمَ الْمَفْعُولِ، وَاسْمَ الْمُبَالَغَةِ، وَاسْمَ الْمَكَانِ، وَاسْمَ التَّفْضِيلِ.

۱- ﴿رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ﴾: الشُّعْرَاءُ: ۲۸
مَشْرِقُ: اسم مکان

پروردگار مشرق زمین و مغرب زمین
مَغْرِبُ: اسم مکان

۲- ﴿... إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ﴾: الْمَائِدَةُ: ۱۰۹

همانا تو بسیار داننده ی غیب ها هستی
عَلَّامُ: اسم مبالغه

۳- ﴿... مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾: يَس: ۵۲

چه کسی ما را از گور خود بیرون کشید؟ این چیزی است که خداوند وعده داد و پیامبران به راستی گفتند

۴- يَا مَنْ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ:

مَرْقَدُ: اسم مکان

مُرْسَلُ: اسم فاعل

مُحْسِنُ: اسم فاعل

ای کسی که نیکوکاران را دوست دارد

أَرْحَمُ: اسم تفضیل

رَاحِمُ: اسم فاعل

۵- يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ:

ای مهربان ترین مهربانان

سَاتِرُ: اسم فاعل

مَعْيُوبُ: اسم مفعول

۶- يَا سَاتِرَ كُلِّ مَعْيُوبٍ:

ای پوشاننده ی همه نقص ها

عَفَّارُ: اسم مبالغه

۷- يَا عَفَّارَ الذُّنُوبِ:

ای بسیار بخشاینده ی گناهان

تماس با مهندس خلیلی

+98-910-930-1019

الْتَمْرِينُ السَّابِعُ: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ.

☒ مَيْتٌ مرده	☐ لَيْلٌ شب	☐ مَسَاءٌ غروب	☐ صَبَاحٌ صبح
☐ إِثْمٌ گناه	☐ فُسُوقٌ آلوده شدن به گناه	☒ لَحْمٌ گوشت	☐ عُجْبٌ خودیسندی
☐ أَوْلَادٌ فرزندان	☐ رِجَالٌ مردان	☐ نِسَاءٌ زنان	☒ كِبَائِرٌ گناهان بزرگ
☐ لَمَزٌ عیب گرفت	☒ سَاعَدٌ کمک کرد	☐ عَابٌ عیبجویی کرد	☐ سَخِرَ مسخره کرد
☐ أَصْلَحٌ شایسته تر	☐ أَجْمَلٌ زیباتر	☐ أَحْسَنٌ بهتر	☒ أَحْمَرٌ سرخ
☒ أَكْثَرٌ بیشتر	☐ أَبْيَضٌ سفید	☐ أَزْرَقٌ آبی	☐ أَصْفَرٌ زرد

الْتَمْرِينُ الثَّامِنُ: ضَعِ فِي الْفَرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً.

- ۱- اِشْتَرَيْنَا ..... وَ فَسَاتَيْنَ بِأَسْعَارٍ رَخِيصَةٍ فِي الْمَتْجَرِ.
شلوارها و لباسهایی را با قیمتهایی ارزان در مغازه خریدیم
- مَوَاقِفَ أَشْهُرًا سَرَاوِيلَ
- ۲- مَنْ ..... الْمُؤْمِنِينَ فَعَلَيْهِ أَنْ يَعْتَذِرَ إِلَيْهِمْ.
کسی که غیبت مومنان را بکند، بر او واجب است از آنها عذرخواهی کند
- مَدَحَ اِتَّقَى اِغْتَابَ
- ۳- حَاوَلَ الْأَعْدَاءُ أَنْ ..... بِنَا وَ يَسْخَرُوا مِنَّا.
دشمنان تلاش کردند که به ما ریشخند کنند و مسخره کند
- يَسْتَقْبِلُوا يَسْتَسْلِمُوا يَسْتَهْزِئُوا
- ۴- أَرَادَ الْمُشْتَرِي ..... السُّعْرِ.
مشتري تخفیف در قیمت خواست
- تَخْفِضَ مَتَجَرَ نَوْعِيَّةَ